

(výrok II.) a současně výrokem III. uložil žalovanému povinnost zaplatit žalobkyni náhradu nákladů řízení ve výši 1 500 Kč ve lhůtě tří dnů od právní moci rozsudku.

Soud prvního stupně uzavřel, že žalobkyně a žalovaný jsou rodiči nezletilého syna F██████████, narozeného dne 4. 12. 2016. Žalobkyně dne 3. 6. 2018 na základě svého rozhodnutí se synem opustila společnou domácnost se žalovaným. V rozhodném období žalobkyně pobírala rodičovský příspěvek ve výši 7 300 Kč měsíčně, od 1. 12. 2018 ve výši 3 800 Kč měsíčně. Průměrný čistý měsíční příjem žalobkyně ze mzdy činil v celých odpracovaných měsících (leden až srpen) v roce 2016 částku 23 769 Kč. Průměrný čistý měsíční příjem žalovaného od obce ██████████ v měsících říjen až prosinec 2018 činil 6 331 Kč. Měsíční příjem žalovaného jako zastupitele a předsedy kontrolního výboru zastupitelstva obce ██████████ ██████████ ve volebním období 2014 až 2018 (do voleb ve dnech 5. a 6. 10. 2018) činil 1 840 Kč. Průměrný čistý měsíční příjem žalovaného jako příslušníka ██████████ ██████████ pro období červen až listopad 2018 činil 53 280. Služební poměr žalovaného skončil 30. 4. 2019 (bylo mu přiznáno odchodné ve výši 417 000 Kč), od května 2019 bude žít z výsluhového příspěvku ve výši cca 27 000 Kč a bude mít příjem za výkon funkce místostarosty ve výši 14 000 Kč čistého; na dluhy hradí měsíčně částku 12 500 Kč; na výživné syna V██████████ hradí měsíčně 5 000 Kč; jeho běžné měsíční náklady jsou do 5 000 Kč a náklady na vysokoškolské studium ve výši 10 000 Kč za semestr. Na syna F██████████ je žalovaný povinen přispívat měsíčně částkou 6 000 Kč, a to s účinností od 3. 6. 2018. Žalobkyně a žalovaný nebyli a nejsou manželé. Dne 4. 12. 2016 se jim narodil syn F██████████, přičemž otcovství žalovaného bylo určeno souhlasným prohlášením ve smyslu § 779 obč. zák. Syn F██████████ dosáhl dvou let věku dne 4. 12. 2018. Výživné matky nebylo žalovaným v rozhodném období od 4. 6. 2018 do 4. 12. 2018 nijak hrazeno. Základní předpoklady pro existenci práva žalobkyně na výživné tak byly podle soudu prvního stupně naplněny. Soud prvního stupně tak dospěl k závěru, že žalobkyně má na výživné nárok a při určení výše měsíčního výživného vyšel z výše požadované žalobkyní, neboť nemohl překročit návrhy stran. Dospěl k závěru, že výše měsíčního výživného požadovaná žalobkyní (10 500 Kč) je odůvodněná, neboť alespoň o tuto částku se snížil příjem žalobkyně, porovná-li soud její průměrný čistý měsíční příjem a výši rodičovského příspěvku v rozhodném období. Žalobkyní požadovanou výši výživného soud posoudil rovněž jako přiměřenou, přičemž při posuzování její přiměřenosti přihlížel primárně k výdělku žalovaného v rozhodném období (jako příslušníka ██████████ ██████████, a dále jako zastupitele a po volbách v roce 2018 jako místostarosty) a jeho tvrzeným a zjištěným výdajům; dále při něm vzal v potaz běžné výdaje na živobytí žalobkyně a situaci žalovaného v období následujícím po rozhodném období, jakož i výši výživného hrazeného žalovaným na nezletilého syna účastníku F██████████. Ze všech uvedených důvodů proto soud prvního stupně výrokem I. žalobkyni vyhověl a přiznal jí právo na výživné neprovdané matky pro období posledního půl roku do dvou let věku syna účastníku F██████████ v měsíční výši 10 500 Kč. Celkovou dlužnou částku soud ve výroku II. stanovil na 63 000 Kč, když žalobkyně požadovala uvedené měsíční výživné za období od 4. 6. 2018 do 4. 12. 2018, tedy za šest měsíců. Ačkoliv se toto řízení týká pouze výživného za dobu minulou a soud mohl uložit žalovanému uhradit výživné najednou, využil možnosti dané mu § 160 odst. 1 o. s. ř. a stanovil plnění ve splátkách s určením jejich výše a podmínek splatnosti. Tato část výroku je odůvodněna hlediskou přiměřenosti, existencí a výší dalších vyživovacích povinností žalovaného, zajištěním pravidelného příjmu žalobkyně i v současnosti, a v neposlední řadě výší, kterou žalovaný navrhoval pro smírné řešení sporu na jednání dne 16. 9. 2019.

2. Proti rozsudku soudu prvního stupně podal žalovaný včasné odvolání. Namítal, že soud prvního stupně nesprávně a v rozporu se zákonem posoudil námitku žalovaného spočívající v tvrzení, že žalobkyně sama a dobrovolně opustila společnou domácnost. Je názoru, že v dané věci měl soud přihlídnout k této skutečnosti a zabývat se za jakých okolností a z čí viny došlo k rozbití svazku. Má zato, že bylo prokázáno, že žalobkyně dobrovolně ze společné

domácnosti odešla a vzdala se benefitu výživného. Nebylo naopak prokázáno, že důvodem jejího odchodu byla závislost žalovaného na alkoholu a jeho psychické onemocnění. Dále dle názoru žalovaného se soud prvního stupně nedostatečně zabýval jeho další námitkou, že její žalobkyně uvedla v omyl, že s ním chce společnou rodinu, když od samého počátku věděla, že tomu tak není. Žalovaný je názoru, že soud prvního stupně nerespektoval zásadu *iura novit curia*, když přes zjevně nemravné chování žalobkyně jejímu návrhu plně vyhověl v zcela nepřiměřeném rozsahu. Zpochybnil nárok žalobkyně na výživné jako takový. Uvedl, že pokud žalobkyně v rozhodném období měla příjem 7 300 Kč a dále výživné přiznané na syna ve výši 6 000 Kč, pak v součtu by její příjem činil více než dvojnásobek životního minima a alimentační funkce výživného nebude naplněna, a toto výživné by posloužilo ke zvýšení životní úrovně žalobkyně. Žalovaný nesouhlasí ani s výší určeného výživného, neboť se rovná částce výživného, které hradí žalovaný na oba své nezletilé syny dohromady. Má dále zato, že smyslem institutu výživného v dané věci je funkce alimentační (v případě, kdy otec svoji roli otce nechce a nehodlá plnit, nebo kdy po matce nelze spravedlivě požadovat, aby s otcem sdílela společnosu domácnost, např. pro domácí násilí, závislost na návykových látkách), a nikoliv kompenzační, kdy by měl otec pokrývat rozdíl mezi příjmem matky před porodem a v době dva roky po porodu. Navrhl, aby odvolací soud zamítl návrh žalobkyně v plném rozsahu a rozhodl, že žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení, příp. aby odvolací soud uložil žalovanému s účinností od 4. 6. 2019 do 4. 12. 2019 přispívat na výživu žalobkyně částkou 5 000 Kč s tím, že nedoplatek na výživném za rozhodné období činí 30 000 Kč.

3. Žalobkyně navrhovala potvrzení napadeného rozhodnutí. Ve výjádření k odvolání žalovaného popsala důvody jejího odchodu od žalovaného, zejména ponižující chování žalovaného vůči žalobkyni, jeho problémy s psychikou a alkoholem a minimum času strávený s nezletilým synem. Uvedla, že soud prvního stupně důkladně zjistil majetkové poměry žalobkyně a žalovaný k výši uváděným nákladům žalobkyně neměl námitky.
4. Krajský soud v Praze jako soud odvolací po zjištění, že odvolání bylo podáno proti nepravomocnému rozhodnutí okresního soudu oprávněnou osobou v zákonné lhůtě, a že jde o rozhodnutí, proti kterému je odvolání přípustné, přezkoumal podle § 212 a § 212a odst. 1 a 5 o.s.ř. rozsudek v plném rozsahu, jakož i řízení, které vydání rozsudku předcházelo, a dospěl k závěru, že odvolání není důvodné. Odvolací soud k projednání věci v souladu s ustanovením § 214 odst. 3 o.s.ř. nenařídil jednání, neboť z odvolání žalovaného je zřejmé, že jeho námitky se týkají právního posouzení věci a účastníci se práva účasti na projednávání věci vzdali. U žalobkyně i žalovaného bylo souhlasu docíleno postupem podle § 101 odst. 4 o.s.ř.; usnesení s výzvou ze dne 24. 3. 2020 č.j. 24 Co 29/2020-70 bylo žalobkyni i žalovanému doručeno dne 25. 3. 2020.
5. Soud prvního stupně dospěl provedeným dokazováním ke správným skutkovým závěrům, na která odvolací soud zcela odkazuje.
6. Odvolací soud uzavřel, že soud prvního stupně z provedených důkazů správně zjistil, že účastníkům řízení se dne 4. 12. 2016 narodil syn F [redacted]. Otcovství žalovaného k nezletilému F [redacted] bylo určeno souhlasným prohlášením dne 23. 11. 2016. Rodiče žili ve společné domácnosti do 3. 6. 2018, kdy se žalobkyně i s nezletilým synem od žalovaného odstěhovala, poté již účastníci řízení společné soužití neobnovili a žalovaný na výživu žalobkyni ničeho nepřispěl. Průměrný měsíční příjem žalovaného od obce [redacted] v období říjen až prosinec 2018 činil 6 331 Kč, jako zastupitele a předsedy kontrolního výboru zastupitelstva obce [redacted] v období let 2014 až 2018 činil 1 840 Kč, jako příslušníka [redacted] v období červen až listopad 2018 činil 53 280 Kč. Služební poměr žalovaného skončil 30. 4. 2019 a bylo mu přiznáno odchodné ve výši 417 000 Kč, od května 2019 žije z výsluhového příspěvku ve výši cca 27 000 Kč měsíčně a z příjmu za výkon funkce místostarosty ve výši 14 000 Kč. Náklady žalovaného představují měsíčně částku 12 500 Kč.

Kč na dluhy, na výživu nezletilého syna V [redacted] 5 000 Kč a jeho běžné výdaje jsou cca 5 000 Kč a 10 000 Kč na vysokoškolské studium za semestr. Dále žalovaný hradí výživné na nezletilého syna F [redacted] ve výši 6 000 Kč měsíčně. Průměrný měsíční příjem žalobkyně v období leden až srpen 2016 činil 23 769 Kč. V rozhodné období pobírala žalobkyně rodičovský příspěvek ve výši 7 300 Kč měsíčně, od 1. 12. 2018 ve výši 3 800 Kč měsíčně.

7. Shora uvedená skutková zjištění jsou dostatečná pro právní posouzení věci.
8. Soud prvního stupně správně posuzoval právní vztahy mezi účastníky podle zákona č. 40/1964 Sb., občanský zákoník (dále jen o.z.), a to s ohledem na to, že všechny rozhodné skutečnosti nastaly za jeho účinnosti. Ve vztahu k právnímu posouzení věci odvolací soud, shodně se soudem prvního stupně, věc posuzoval podle ustanovení § 920 o.z.
9. Podle § 920 odst. 1 věty první o.z. není-li matka dítěte provdána za otce dítěte, poskytne jí otec dítěte výživu po dobu dvou let od narození dítěte a přispěje jí v přiměřeném rozsahu na úhradu nákladů spojených s těhotenstvím a porodem. Podle § 913 o.z. pro určení rozsahu výživného jsou rozhodné odůvodněné potřeby oprávněného a jeho majetkové poměry, jakož i schopnosti, možnosti a majetkové poměry povinného. Při hodnocení schopností, možností a majetkových poměrů povinného je třeba také zkoumat, zda se povinný nevzdal bez důležitého důvodu výhodnějšího zaměstnání či výdělečné činnosti nebo majetkového prospěchu, popřípadě zda nepodstupuje nepřiměřená majetková rizika. Dále je třeba přihlídnout k tomu, že povinný o oprávněného osobně pečuje, a k míře, v jaké tak činí; přihlídnout se popřípadě i k péči o rodinnou domácnost. Podle § 922 odst. 2 o.z. výživné pro neprovdanou matku lze přiznat i nazpět, nejdéle však dva roky ode dne porodu.
10. Základními předpoklady pro uplatnění institutu výživného jsou narození dítěte ženě, která není provdána za otce dítěte a určení otcovství určeného podle druhé či třetí domněnky.
11. Ve vztahu k právnímu posouzení věci odvolací soud, shodně se soudem prvního stupně, uzavřel, že zákonná kritéria pro vznik práva na výživu neprovdané matky – žalobkyně, byla naplněna. Odvolací soud konstatuje, že je zásadně nerozhodné, zda žalobkyně v rozhodné období s žalovaným žila, a z jakého důvodu společnou domácnost opustila. Tvrzenými důvody opuštění společné domácnosti žalobkyní a ani tvrzením žalovaného spočívajícím v tom, že jej žalobkyně uvedla v omyl, když od počátku nechtěla s žalovaným společnou rodinu se již odvolací soud nezabýval, neboť tyto okolnosti nemají vliv na základ samotného nároku žalobkyně a ni nejde o důvody, pro které by přiznání výživného bylo v rozporu s dobrými mravy.
12. Předpokladem pro vznik práva na výživné neprovdané matky totiž není ani (dřívější) soužití s otcem dítěte. Cílem této právní úpravy je ochrana neprovdané matky v majetkové sféře. V otázce rozsahu pro plnění dle § 920 o.z. je klíčové kritérium přiměřenosti. V řízení před soudem prvního stupně bylo prokázáno, že žalobkyně v rozhodné období měla příjem pouze z poskytovaného rodičovského příspěvku ve výši 7 600 Kč měsíčně a od 1. 12. 2016 ve výši 3 800 Kč měsíčně, což nepokrylo její náklady, které činily cca 20 000 Kč. Na druhé straně se soud prvního stupně důkladně zabýval majetkovými a osobními poměry žalovaného, jakož i jeho možnostmi a schopnosti. Bylo prokázáno, že žalovaný v rozhodné období pobíral měsíčně částku 61 451 Kč, jeho náklady pak činily měsíčně částku cca 30 000 Kč. Uvedené skutečnosti žalovaný v rámci řízení před soudem prvního stupně ani v rámci svého odvolání nerozporoval.
13. Odvolací soud, soudně se soudem prvního stupně, proto považuje částku 10 500 Kč měsíčně za částku odpovídající hlediskům § 913 o.z. při zohlednění vyživovací povinnosti žalovaného ke dvěma nezletilým dětem a zohlednění jeho možností a schopností s přihlídnutím k jeho zjištěným příjmům a výdajům v rozhodném období. Období, za které je žalovaný povinen výživné platit, je od 4. 6. 2018 do 4. 12. 2018, tedy uplynutí dvou let ode dne porodu.

14. O náhradě nákladů odvolacího řízení bylo rozhodnuto podle § 151 odst. 1, § 224 odst. 1, 2 a § 142 odst. 1 o.s.ř., kdy, s ohledem na výsledek tohoto odvolacího řízení, je zřejmé, že žalovaný s uplatňováním svého práva nebyl v odvolacím řízení úspěšný. V odvolacím řízení by tedy z hlediska výsledk rozhodnutí odvolacího soudu svědčilo žalobkyni právo na náhradu nákladů odvolacího řízení. Dle obsahu spisu, ale žalobkyni žádné účelně vynaložené náklady nevznikly. Odvolací soud proto rozhodl tak, že žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů odvolacího řízení.

Poučení:

Proti tomuto rozhodnutí je možné podat dovolání, jestliže rozhodnutí závisí na vyřešení otázky hmotného nebo procesního práva, při jejímž řešení se odvolací soud odchýlil od ustálené rozhodovací praxe dovolacího soudu nebo která v rozhodování dovolacího soudu dosud nebyla vyřešena nebo je dovolacím soudem rozhodována rozdílně anebo má-li být dovolacím soudem vyřešena právní otázka posouzena jinak, a to ve lhůtě dvou měsíců od doručení tohoto rozhodnutí u Okresního soudu Praha-západ.

Praha 29. dubna 2020

JUDr. Šárka KAMENICKÁ, v. r.
předsedkyně senátu